

УДК 633.171:311.14/15

Адаптивний потенціал проса посівного (*Panicum miliaceum* L.) в різних ґрунтово-кліматичних зонах України

Присяжнюк, Л. М. *, Ночвіна, О. В., Шитікова, Ю. В., Мізерна, Н. А., Гринів, С. М.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родімбаєва, 15, м. Київ, 03041, Україна, *e-mail: prysiazhniuk_l@ukr.net

Мета. Провести оцінку екологічної пластичності врожайності проса посівного в умовах Степу, Лісостепу та Полісся України. **Методи.** Математико-статистичні: визначення стабільності та пластичності за методикою Ебергарда-Рассела, кореляційний аналіз. **Результати.** За результатами кореляційного аналізу визначено пряму залежність між обсягом площ під посівами проса посівного в Україні та світі за період 2011-2020 рр. ($r=0,34$). В результаті досліджень визначено, що високий рівень урожайності проса посівного отримано у зоні Лісостепу, а саме в Полтавській, Хмельницькій, Черкаській, Сумській та Харківській областях (2,20-2,51 т/га). Достатньо високі показники отримані у Вінницькій, Київській (зона Лісостепу) та Кіровоградській (зона Степу) областях (1,86-2,02 т/га). Низьку урожайність за 10 років відмічено

у Рівненській, Житомирській та Волинській областях, які належать до зони Полісся (1,09-1,34 т/га). Показано, що протягом 2011-2015 рр. висока варіабельність врожайності проса спостерігалась в Хмельницькій, Вінницькій та Волинській областях. Коефіцієнт варіації склав 42,0-71,3%. У 2016-2020 рр. найбільша варіація відмічена в Донецькій, Волинській та Одеській областях. Коефіцієнт варіації: 31,8-43,9%. Визначено, що за період 2011-2015 рр. високою пластичністю урожайності проса посівного характеризуються Вінницька, Донецька, Кіровоградська та Полтавська області. В проміжок з 2016 по 2020 рр. висока пластичність урожайності відмічена у Вінницькій, Київській, Сумській та Хмельницькій областях. **Висновки.** За результатами проведених досліджень встановлено, що обсяг посівних площ проса посівного в Україні змінюється в залежності від світових потреб у виробництві цієї культури. Визначено, що найбільшу урожайність за досліджувані роки просо посівне сформувало у зоні Лісостепу. За показниками пластичності проса посівного встановлено, що умови, які сприяють хорошій реалізації його біологічного потенціалу забезпечуються в Донецькій та Кіровоградській областях зони Степу, в лісостеповій зоні – Вінницька, Полтавська, Київська та Сумська області.

Ключові слова: просо посівне; пластичність; урожайність; посівна площа; коефіцієнт варіації.

Larysa Prysiazhniuk

<https://orcid.org/0000-0003-4388-0485>

Olena Nochvina

<https://orcid.org/0000-0002-6639-3260>

Yuliia Shytikova

<https://orcid.org/0000-0002-1403-694X>

Nataliia Mizerna

<https://orcid.org/0000-0001-6213-5216>

Svitlana Hryniv

<https://orcid.org/0000-0002-2044-4528>

УДК 633.9:631.54

Особливості формування біометричних показників міскантусу за вирощування його на маргінальних землях в Лісостепу України

Присяжнюк, О. І., Гончарук, О. М.

Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України, вул. Клінічна, 25, м. Київ, 03110, Україна, e-mail: ollpris@gmail.com

Мета. Розробити елементи технології вирощування міскантусу гігантського за умови вирощування їх на маргінальних землях. **Методи.** Дослідження проводили у 2019-2020 рр. на Білоцерківській дослідно-селекційній станції ІБКІЦБ. Схема досліду передбачала інокуляцію рослин

Азофосфорином, застосування вологоутримувача та позакореневе підживлення Гуміфілд 50 г/га та АміноСтар, 1,0 л/га. **Результати.** Кращими варіантами формування висоти рослин міскантусу були застосування Гумат калію (Гуміфілд) 50 г/га + Антистресант АміноСтар, 1,0 л/га на фоні адсорбенту – 210,3 см а також використання даних препаратів на фоні Азофосфору 1л/га – 214,5 см. В період виходу в трубку площа листової за застосування інокуляції Азофосфорином на фоні внесення адсорбенту та використання для позакореневого підживлення

Oleh Prysiazhniuk

<http://orcid.org/0000-0002-4639-424X>

Oleksandr Honcharuk

<https://orcid.org/0000-0002-7740-1334>